

Zasady ochrony dzieci i młodzieży

w praktyce działania

Wspólnoty Chemin Neuf w Polsce

Warszawa – Wesola, czerwiec 2019 r.

- A.** Niniejsze zasady postępowania w sprawie ochrony dzieci i młodzieży w praktyce działania Wspólnoty Chemin Neuf (dalej „**Zasady postępowania**”) dotyczą członków Wspólnoty Chemin Neuf (dalej również: „**Wspólnota**” lub „**CCN**”), w tym członków Instytutu Zakonnego Chemin Neuf.

Zasady postępowania winny być stosowane również przez osoby zaproszone przez Wspólnotę do posługi w dziełach Wspólnoty, jeśli podejmują jakiegokolwiek zadania wobec dzieci i młodzieży.

- B.** O ile w treści Zasad postępowania nie postanowiono inaczej, normy odnoszące się do dzieci i młodzieży należy stosować odpowiednio - jeśli jest to uzasadnione – również względem dorosłych.
- C.** Ilekroć w niniejszych Zasadach postępowania jest mowa o nadużyciach, należy przez to rozumieć przede wszystkim nadużycia dotyczące integralności seksualnej osoby.
- D.** Niniejsze Zasady postępowania nie zastępują przepisów prawa świeckiego ani też prawa kanonicznego. Winny natomiast ułatwić ich stosowanie i dostarczać wskazówek w praktyce działania CCN.
- E.** Zasady postępowania odnoszą się do działania Wspólnoty na terenie Polski i wchodzą w życie z dniem 1 lipca 2019 roku.

* * *

W opracowaniu niniejszych „Zasad ochrony dzieci i młodzieży w praktyce działania Wspólnoty Chemin Neuf w Polsce” korzystano w szczególności z „Wytycznych Konferencji Episkopatu Polski”, „Wytycznych dotyczących ochrony dzieci i młodzieży w archidiecezji gnieźnieńskiej” oraz „Ochrony małoletnich w dziełach prowadzonych przez jezuitów w Polsce”.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE

II. ZAPOBIEGANIE

- (A) Formacja członków Wspólnoty
- (B) Formacja dzieci i młodzieży
- (C) Unikanie zachowań ryzykownych
- (D) Zalecane działania
- (E) Czujność

III. PROCEDURY

- (A) Procedura postępowania na etapie „pierwszej wiadomości”
- (B) Procedura postępowania przez odpowiedzialnego krajowego na etapie wstępnym

IV. DELEGAT WSPÓLNOTY DS. OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY

Załącznik nr 1 –Przepisy prawa polskiego

Załącznik nr 2– Przepisy prawa kanonicznego

Załącznik nr 3– Oświadczenie o zapoznaniu się z Zasadami postępowania

I. Wprowadzenie

1. Wspólnota Chemin Neuf - zarówno w Polsce, jak i na świecie - zobowiązuje się przeciwdziałać wszelkim formom nadużyć seksualnych lub złego traktowania, zwłaszcza, jeśli są skierowane ku osobom niepełnoletnim albo dorosłym szczególnie narażonym na takie nadużycia. Zobowiązujemy się ujawniać wszelkie nadużycia i przestrzegać obowiązujących przepisów państwowych i kanonicznych.
2. Pragniemy kontynuować misję Wspólnoty na rzecz dzieci oraz młodzieży korzystających z działalności CCN - mają oni bowiem prawo znaleźć tak we Wspólnocie, jak i w Kościele, « *pewny dom* », gdzie mogą wzrastać w człowieczeństwie oraz w wierze. Ewangelizacja dzieci i młodzieży jest odpowiedzią na wezwanie Jezusa do głoszenia Królestwa Bożego również najmniejszym i najsłabszym.
3. Jakiegokolwiek akty przemocy wobec dzieci i młodzieży uznajemy za ciężkie i sprzeczne z prawem naruszenia obowiązujących norm moralnych i prawnych, domagające się jednoznacznych reakcji właściwych instytucji państwowych i kościelnych, zaś ze strony winowajcy podjęcia wysiłku pokuty i naprawienia wyrządzonych krzywd.
4. W sytuacji podejrzenia o wykorzystanie seksualne naszym zadaniem jest doprowadzenie do wyjaśnienia każdego przypadku oraz ochrona i pomoc poszkodowanym. W tym celu, nie rezygnując z prawa do obrony (koniecznego np. w sytuacji fałszywych oskarżeń), nie akceptujemy działań pozornych, mających na celu zbagatelizowanie czy zatuszowanie sprawy, lecz dążymy do prawdy i w razie potwierdzenia naruszeń – do ukarania winowajcy oraz dołożenia wszelkich starań, aby podobne sytuacje nie powtórzyły się w przyszłości.

* * *

II. Zapobieganie

Pierwsze i najważniejsze jest dołożenie wszelkich starań, aby nie doszło do jakichkolwiek nadużyć. Zapobieganie, we wszystkich jego formach, jest więc rzeczą pierwszorzędą. Realizuje się ono poprzez formację członków Wspólnoty (II.(A)), jak też i samych dzieci i młodzieży (II. (B)). Wskazane zostają również zachowania, których należy unikać (II. (C)) oraz podane przykłady zachowań zalecanych (II. (D)). Bez względu na powyższe wezwani jesteście do czujności (II. (E)).

(A) Formacja członków Wspólnoty

1. „Ekipa formacyjna”, która gromadzi odpowiedzialnych za formację początkową (cykl A i cykl C, nowicjusze, studenci, nowo zaangażowani do Wspólnoty), jak też za formację stałą, organizuje spotkania, nauczania, a także proponuje narzędzia, które pozwolą każdemu na: dojrzały rozwój emocjonalny, w tym uświadomienie problematyki nadużyć seksualnych wobec dzieci i młodzieży, tak z punktu widzenia zapobiegania, jak i ujawniania faktów oraz towarzyszenia osobom skrzywdzonym. Formacja winna też pozwolić na realizację odpowiednich działań duszpasterskich. Tak rozumiana formacja dotyczy każdego członka Wspólnoty.
2. Odpowiedzialni za sesje i inne spotkania, w których uczestniczą dzieci i młodzież, podejmują odpowiednie kroki, aby osoby w nich posługujące były uwrażliwione na temat nadużyć seksualnych. Temat ten będzie omawiany z nimi najpóźniej pierwszego dnia sesji albo przed spotkaniem.
3. Wszyscy członkowie Wspólnoty mający towarzyszyć duchowo dzieciom i młodzieży, a także osobom dorosłym podczas rekolekcji lub w życiu codziennym odbywają formację, która pozwoli im zdobyć niezbędne punkty odniesienia, jeśli chodzi o przyjmowanie i słuchanie osób skrzywdzonych.

(B) Formacja dzieci i młodzieży

Możemy i chcemy pomagać dzieciom i młodzieży chronić siebie samych przed wszelkiego rodzaju nadużyciem, rozmawiając i zachęcając ich do podzielenia się niepokojem albo sytuacją, którą ich dotknęła. Odpowiedzialni sesji lub spotkania zaproponują narzędzia odpowiednie dla każdej grupy wiekowej.

(C) Unikanie zachowań ryzykownych

1. Odpowiedzialny krajowy, jak również odpowiedzialni misji, sesji i spotkań, jako członkowie Wspólnoty, czuwają nad respektowaniem podstawowych zaleceń przyjętych jako profilaktyka nadużyć seksualnych wobec dzieci i młodzieży. Środki te mogą pomóc w uniknięciu ryzyka fałszywych oskarżeń. W pracy duszpasterskiej z dziećmi i młodzieżą niedopuszczalne są wszelkie zachowania, które w naszej kulturze stanowią przekraczanie granic intymności. Uprzywilejowanym miejscem spotkań z dziećmi i młodzieżą, zwłaszcza indywidualnych, są miejsca neutralne, a nie prywatne mieszkania wychowawców. Jeżeli zaistnieje potrzeba spotkania we własnym mieszkaniu, należy zatroszczyć się o transparentność spotkania i nie wolno go w nieroztropny sposób przedłużać. Dorośli powinni unikać przebywania sam na sam z osobą niepełnoletnią w pomieszczeniu nieprzeszklonym, albo którego drzwi nie są otwarte. Towarzyszenie duchowe niepełnoletnim ma odbywać się najlepiej na widoku wszystkich, na przykład na otwartej przestrzeni albo w pomieszczeniach ogólnie dostępnych. Spotkanie takie nie powinno odbywać się w pokoju osoby towarzyszącej albo w pomieszczeniu wyposażonym w łóżko.
2. Spowiedź osób niepełnoletnich ma również odbywać się na widoku wszystkich albo w pomieszczeniu przeszklonym.
3. Zabrania się częstowania podopiecznych alkoholem, papierosami, środkami psychoaktywnymi oraz tolerowania ich używania.
4. Dorośli powinni unikać przejazdów sam na sam z niepełnoletnim. W przypadku nagłej potrzeby wymagana jest zgoda rodziców.
8. Dzieciom i młodzieży przysługuje prawo do prywatności. W łazienkach, toaletach, pokojach obowiązuje oddzielenie między chłopcami a dziewczynkami, tak jak i między dorosłymi a osobami niepełnoletnimi. Dzieci i młodzież powinni być kwaterowani w pokojach lub namiotach po trzy osoby lub więcej albo pojedynczo. Dorośli powinni unikać wszelkich postaw i gestów, które mogłyby być niejednoznacznie odebrane. Nikt nie może wyręczać dzieci i młodzieży ani pomagać im w czynnościach natury osobistej (toaleta, mycie się, przebieranie itp.), o ile są oni w stanie wykonać te czynności samodzielnie. Jeżeli sami wychowankowie ze względu na wiek albo własne ograniczenia nie są w stanie wykonać tych czynności samodzielnie, pomocy powinni udzielać wychowawcy tej samej płci.
9. Sesja lub spotkanie z udziałem dzieci poniżej 7 roku życia nie jest organizowana bez udziału przynajmniej jednego z rodziców. Rodzice mają wyłączną odpowiedzialność za własne dzieci w zakresie toalety, ubierania się i pory nocnej. Sjeśćta winna odbywać się pod nadzorem kilkorga dorosłych.

(D) Zalecane działania

1. Odpowiedzialni za daną misję wspólnotową weryfikują osoby kierowane do pracy duszpasterskiej z dziećmi i młodzieżą poprzez sprawdzenie każdego kandydata w Rejestrze Publicznym prowadzonym przez Ministerstwo Sprawiedliwości na podstawie ustawy z 13 maja 2016 roku o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (<https://rps.ms.gov.pl/pl-PL/Public#/home>).
2. Odpowiedzialni domu Wspólnoty zasięgną odpowiednich informacji, zanim przyjmą daną osobę na dłuższy czas pobytu w domu. Należy konsultować się z odpowiednimi przełożonymi (biskupami, wyższymi przełożonymi) księży, zakonników lub zakonnic proszących o przyjęcie do domu.
3. Odpowiedzialni domu Wspólnoty wraz z ekipą informatyczną będą czuwać nad tym, by dostęp do sieci internetowej domów Wspólnoty uniemożliwić, na ile to tylko możliwe, wchodzenie na strony o charakterze pornograficznym lub rozpowszechniające sceny przemocy.
4. Domy wspólnotowe, misje i wszelkie dzieła CCN, które zapewniają dzieciom i młodzieży dostęp do Internetu, są zobowiązane podejmować działania zabezpieczające przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające. Okresowo należy sprawdzać, czy w komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści ustala się, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzania. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy zostanie uzyskana informacja, że podopieczny, korzystając z Internetu doświadcza jakiegokolwiek krzywdy, należy podjąć wszelkie możliwe działania zgodne z dobrem dziecka (młodego człowieka).
5. Odpowiedzialni za sesję lub inne spotkanie uwzględniają obowiązek odpowiedniej formacji dorosłych będących w posłudze oraz zapoznania ich z niniejszymi Zasadami.
6. Podczas letnich obozów dla dzieci i młodzieży obowiązują przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 30 marca 2016 roku w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży.
7. Na każdy wyjazd z dziećmi i młodzieżą, po uprzednim zapoznaniu rodziców (opiekunów prawnych) z programem wyjazdu, organizator wyjazdu zobowiązany jest uzyskać pisemną zgodę obojga rodziców (opiekunów).
8. Rodzice powinni zostać poinformowani o numerze telefonu, pod którym będą mogli uzyskać informacje o dziecku podczas jego wyjazdu.
9. Podczas obozów lub sesji wyjazdowych należy zadbać o odpowiednią proporcję mężczyzn i kobiet w gronie wychowawców, stosownie do liczby chłopców i dziewcząt w grupie. Wychowawcy mają obowiązek zapoznać uczestników z obowiązującymi na nich zasadami i odnotować ten fakt w dokumentacji.

(E) Czujność

1. Bez przesadnej nieufności powinniśmy zachować czujność, jeśli chodzi o nas samych i o tych, których przyjmujemy. Członek Wspólnoty, który rozpoznałby, że przeżywa kruchość emocjonalną, przejściową lub bardziej trwałą, a nawet pokusy o charakterze seksualnym, powinien porozmawiać o tym ze swoim towarzyszem duchowym, z jednym z odpowiedzialnych lub też ze specjalistą z zakresu psychoterapii. Nic nie jest groźniejsze, niż zostawać samemu ze swoimi trudnościami. Podobnie, nie należy bać się rozmowy z członkiem Wspólnoty, którego zachowanie wydawałoby się nam nie na miejscu. Lepiej się pomylić, niż pozwolić bratu lub siostrze skrzywdzić kogokolwiek.
2. Poza wszelkimi tego typu sytuacjami wspólna praca i dzielenie się mają uprzywilejowane miejsce, tak w misji na rzecz dzieci i młodzieży, jak w całej naszej działalności duszpasterskiej i w naszym życiu wspólnotowym. Współpraca między kobietami i mężczyznami, księżmi i świeckimi, między małżeństwami i celibatariuszami jest z tego punktu widzenia szansą, a do nas należy, by jej nie zaprzepaścić.

* * *

III. Procedury

Niniejsze Zasady postępowania wskazują odpowiednie procedury na etapie „pierwszej wiadomości” (III. (A)) i na dalszych etapach postępowania (III. (B)). Jako załączniki do Zasad postępowania przywołane zostaną również normy prawa polskiego (Załącznik nr 1) i prawa kanonicznego (Załącznik nr 2).

(A) Procedura postępowania na etapie „pierwszej wiadomości”

1. Członkowie Wspólnoty, a także każda osoba, która mieszka w domu Wspólnoty albo uczestniczy w jednej z sesji czy spotkań, powinni szybko uprzedzić odpowiedzialnego domu lub sesji czy spotkania, jeśli zachowanie osoby niepełnoletniej niepokoi, sprawiając wrażenie, że mogła być ona ofiarą nadużyć. Podobnie w sytuacji, gdy sami powezmą przypuszczenie albo dotrą do nich podejrzenia względem osoby będącej w posłudze sesji czy spotkania lub domu, iż może być sprawcą nadużyć. Dotyczy to sytuacji, gdy stają się świadkami nadużyć albo dowiedzą się o konkretnych faktach, na przykład w czasie fraterni, spotkania ekipy, albo nawet towarzyszenia lub rozmowy duchowej (z zachowaniem tajemnicy spowiedzi).
2. W sytuacji powzięcia wiadomości o obciążeniu członka Wspólnoty Chemin Neuf lub osoby zaproszonej przez Wspólnotę do posługi w dziele wspólnoty na terenie Polski zarzutem molestowania seksualnego w rozumieniu prawa polskiego lub prawa kanonicznego (*vide* Załączniki nr 1 i 2) należy z uwagą wysłuchać zgłaszającego zarzut, starając się pozyskać podstawowe informacje odnoszące się do czasu, miejsca, okoliczności zdarzeń oraz wieku pokrzywdzonego w okresie, gdy mogło dojść do wykorzystania. Sprawę należy traktować ze zrozumieniem, delikatnością, powagą i zainteresowaniem, tak wobec dorosłych, jak i małoletnich. Potrzebna jest wrażliwość i czujność, gdyż dzieci i młodzież wysyłają czasami „sygnały ostrzegawcze”. Osoba zgłaszająca powinna zostać, o ile to możliwe, jak najszybciej skierowana do odpowiedzialnego sesji czy spotkania albo odpowiedzialnego domu lub odpowiedzialnego krajowego Wspólnoty, a w przypadku duchownego - również przełożonego Domu Zakonnego Instytutu Chemin Neuf (bezpośrednio lub za pośrednictwem Delegata ds. ochrony dzieci i młodzieży). Przyjmujący zgłoszenie odpowiedzialny sesji, spotkania lub odpowiedzialny domu ma obowiązek zadbać o właściwe – pełne i bieżące informowanie odpowiedzialnego kraju.
3. Odpowiedzialny sesji czy spotkania albo domu przyjmujący tzw. „pierwszą wiadomość” szybko podejmuje niezbędne kroki, aby sprawdzić informacje, które mu są przekazane. W tym celu przyjmuje i wysłuchuje z uwagą osoby, o które chodzi. Osoba przyjmująca tzw. „pierwsze wiadomości” powinna przyjąć informacje, nie bagatelizując ich ani nie okazując paniki, nie kwestionując doświadczenia zgłaszającego i nie wydając pochopnych sądów.

4. Zadawać należy pytania otwarte i tylko w celu uściślenia, a unikać trzeba pytań naprowadzających. Nie jest zasadne dopytywanie o szczegóły, by nie prowadzić do ponowienia traumy. To, co dziecko (młody człowiek) powiedziało w sposób dobrowolny, jest nieprzekraczalną granicą. Stawianie pytań osobie, która komunikuje dany fakt, może mieć wpływ na sposób, w jaki później przedstawi opisywane wydarzenia.
5. Należy sporządzić notatkę, zapisując przebieg rozmowy, i podpisując się pod nią czytelnie. Zgłaszający powinien zostać poinformowany o konieczności przekazania tej sprawy według procedur kościelnych i państwowych wskazanych w niniejszym dokumencie.
6. Osoba „pierwszego kontaktu” nie jest zobowiązana do przeprowadzenia dalszych czynności ani przeproszania za to, co miało miejsce, lecz jej obowiązkiem jest przekazanie bez zbędnej zwłoki sprawy odpowiedzialnemu krajowemu Wspólnocie i ewentualnie, w przypadku duchownego - przełożonemu Domu Zakonnemu Instytutu Chemin Neuf (bezpośrednio lub za pośrednictwem Delegata ds. ochrony dzieci i młodzieży).
7. Niedopuszczalne jest prowadzenie samodzielnego postępowania wyjaśniającego po przekazaniu sprawy właściwym odpowiedzialnym. Nie wolno ujawniać szczegółów rozmowy osobom postronnym, a w szczególności osobie, której dziecko (młody człowiek) postawiło zarzuty. Odpowiedzialny krajowy i przełożony Domu Zakonnego Instytutu Chemin Neuf informują o otrzymanych „pierwszych wiadomościach” Pasterza Wspólnoty.
8. Odpowiedzialny sesji lub spotkania albo odpowiedzialny domu będzie czuwał nad tym, by uniknięto ryzyka zniesławienia. Jeśli informacje okażą się uzasadnione albo prawdopodobne, podejmuje on w porozumieniu z odpowiedzialnym krajowym Wspólnocie i przełożonym Domu Zakonnego Instytutu Chemin Neuf natychmiastowe środki ochrony i ujawniania, które są wymagane zgodnie z prawem polskim (zawiadomienie właściwych organów władzy publicznej bezpośrednio lub przez zainteresowanych rodziców lub opiekunów prawnych dziecka) i prawem kanonicznym.
9. Jeśli fakty mają miejsce w domu lub podczas sesji czy spotkania Wspólnoty, najpilniejszą rzeczą jest ochranianie wszystkich obecnych niepełnoletnich przed ryzykiem ich powtórzenia się oraz towarzyszenie tym wszystkim, którzy mogli być świadkami faktów lub też mieliby o nich się dowiedzieć. Odpowiedzialny sesji czy spotkania lub domu ma obowiązek zadbać, by osoby skrzywdzone zostały wysłuchane i by im towarzyszone z uwagą oraz musi zadbać o uniemożliwienie kontaktu podejrzanego sprawcy z osobami niepełnoletnimi.
10. W przypadku sprawy znanej opinii publicznej (nawet w minimalnym zakresie), rozsądną rzeczą jest nie wypowiadać się w sprawie, wyrażając własną opinię czy wersję przebiegu zdarzeń lub występując w obronie kogokolwiek – osobą upoważnioną do kontaktu z osobami niewłączonymi w sprawę (w tym z przedstawicielami mediów) jest

wyłącznie ten, kto pełni oficjalną funkcję rzecznika w danej sprawie i jako taki został upoważniony przez odpowiedzialnego krajowego Wspólnoty.

11. Każdy, kto sam został oskarżony - nawet gdy zarzuty są nieprawdziwe i krzywdzące – musi uznać, że jako strona w danej sprawie nie jest obiektywny i powinien niezwłocznie o wszystkim zawiadomić odpowiedzialnego krajowego i ewentualnie, w przypadku duchownego, przełożonego Domu Zakonnego Instytutu Chemin Neuf (bezpośrednio lub za pośrednictwem Delegata ds. ochrony dzieci i młodzieży), którzy podejmują konieczne działania. Zakazuje się kontaktu z oskarżającym, gdyż może to zostać odczytane jako próba nacisku.
12. Choć w przypadku oskarżeń można spotkać się z całą gamą możliwości: od autentycznych przypadków seksualnych przestępstw po nieprawdziwe oskarżenia, a nawet prowokacje, to jednak od samego początku należy włożyć wysiłek w stworzenie atmosfery wzajemnego zaufania i spokoju, wykluczając wszelką agresję czynną lub bierną, a także jakiegokolwiek gwałtowne reakcje (nawet gdyby wydawały się usprawiedliwione), które wymagałyby późniejszego tłumaczenia się lub przeprosin. Należy unikać wszystkiego, co miałyby choćby pozór działań mających na celu wyciszenie lub zatuszowanie sprawy, a nie prowadziłyby do dojścia do pełnej prawdy.
13. Jeżeli sprawca jest członkiem Wspólnoty, odpowiedzialny krajowy Wspólnoty, w porozumieniu z Pasterzem Wspólnoty, podejmie środki ostrożności wymagane dla ochrony osób niepełnoletnich w postaci: zakazu kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną; zakazu powrotu na miejsce zdarzenia i jeśli to uzasadnione również – zmiany miejsca zamieszkania; zakazu komunikowania się publicznie; zakazu kontaktu z osobami niepełnoletnimi. W razie złamania nałożonych zakazów należy nakazać powstrzymanie się od wszelkiej działalności duszpasterskiej.

(B) Procedura postępowania przez odpowiedzialnego krajowego na etapie wstępnym

1. Ochrona i wsparcie pokrzywdzonych oraz sprawiedliwe ukaranie winnych i zadośćuczynienie za krzywdy – w sprawach związanych z wykorzystaniem seksualnym – według prawa Kościoła katolickiego nakłada na odpowiedzialnego krajowego Wspólnoty Chemin Neuf, a w przypadku duchownych na przełożonego Domu Zakonnego Instytutu Chemin Neuf obowiązek przeprowadzenia wstępnego dochodzenia, a następnie przekazania uzyskanej dokumentacji do Pasterza Wspólnoty. Celem wstępnego dochodzenia jest potwierdzenie prawdopodobieństwa zaistniałego przestępstwa i wykazanie zasadności oskarżenia, a w przypadku stwierdzenia prawdziwości stawianych zarzutów, po zebraniu stosownej dokumentacji, przekazanie jej właściwym organom państwowym, a w przypadku duchownego - również Stolicy Apostolskiej.

2. W praktyce oznacza to konieczność spełnienia poniższych warunków oraz zachowania opisanej poniżej procedury. Osobą kompetentną do przyjęcia i prowadzenia sprawy jest odpowiedzialny krajowy Wspólnoty Chemin Neuf lub Delegat ds. ochrony dzieci i młodzieży, który informuje odpowiedzialnego krajowego, a w stosunku do duchownego informacja przekazywana jest również przełożonemu Domu Zakonnego Instytutu Chemin Neuf. Aktualne dane kontaktowe Delegata znajdują się na oficjalnej stronie internetowej Wspólnoty w Polsce. Odpowiedzialny krajowy powołuje niezwłocznie komisję, w skład której wchodzi Delegat ds. ochrony dzieci i młodzieży, powierzając jej przeprowadzenie wstępnego dochodzenia kanonicznego oraz powiadamia prawnych opiekunów dziecka o zdarzeniu i podjętych działaniach.
3. Osobę zawiadamiającą o podejrzeniu przestępstwa lub jej prawnego przedstawiciela należy poinformować o prawnym obowiązku złożenia zawiadomienia do państwowych organów ścigania, zgodnie z wszystkimi przepisami prawa. Gdyby zawiadomienie dotyczyło osoby zmarłej, zasadniczo nie wszczyna się dochodzenia kanonicznego, chyba że wymaga tego dobro osób poszkodowanych, CCN lub Kościoła. Osobę zawiadamiającą należy powiadomić o tych okolicznościach.
4. Ofiarę seksualnego wykorzystania – która może, ale nie musi być osobą zawiadamiającą – oraz jej bliskich należy otoczyć właściwą troską, zapewniając im poczucie bezpieczeństwa, wolę życzliwego ich wysłuchania i przyjęcia od nich prawdy. Należy też – jeśli jest taka potrzeba – ułatwić jej uzyskanie specjalistycznej pomocy duchowej i psychologicznej oraz prawnej.
5. Celem wstępnego dochodzenia kanonicznego jest zbadanie faktów i okoliczności czynu przeciwko szóstemu przykazaniu wobec osób poniżej 15 roku życia, małoletniemu powyżej 15 roku życia lub osób pełnoletnich, które są niezdolne do posługiwania się rozumem lub z innego powodu bezbronne. Ponadto, celem dochodzenia jest poznanie i opisanie stanu faktycznego, zabezpieczenie właściwej dokumentacji oraz uniemożliwienie ewentualnej kontynuacji przestępstw lub popełnienia kolejnych przestępstw, a także ułatwienie naprawienia zła. Dlatego pierwszą informację na temat zarzucanego czynu należy dokładnie i dyskretnie zweryfikować, aby w wyniku tej procedury nie ucierpiało dobre imię osoby zgłaszającej, jak i domniemanego podejrzanego. Otrzymywane w tego rodzaju sprawie informacje stanowią podstawę do zaproszenia osoby zawiadamiającej do bezpośredniej rozmowy. Zwyczajnym sposobem działania w trakcie wstępnego dochodzenia kanonicznego jest gromadzenie wszelkich możliwych do pozyskania i wiarygodnych informacji. Na podstawie pierwszej zweryfikowanej informacji odpowiedzialny krajowy rozstrzyga dalszy tryb postępowania, działając według aktualnych norm prawa kościelnego i państwowego. Stwierdzenie wiarygodności informacji o przestępstwie wymaga zawiadomienia właściwych organów dochodzeniowo – śledczych i Pasterza Wspólnoty.
6. Podejrzany aż do momentu udowodnienia winy w wyniku przeprowadzenia formalnego procesu korzysta z domniemania niewinności i nie może być pozbawiony prawa do obrony. Należy mu również ułatwić uzyskanie pomocy prawnej

i psychologicznej. Gdyby podejrzenia nie zostały potwierdzone, powinno się uczynić wszystko, aby zostało przywrócone jego dobre imię, które ucierpiało na skutek bezpodstawnego oskarżenia.

7. Dokumentacja wstępnego dochodzenia jest z zasady przeznaczona do wewnętrznego użytku odpowiedzialnego krajowego i ewentualnie przełożonego Domu Zakonnego Instytutu Chemin Neuf, a także Delegata ds. ochrony dzieci i młodzieży oraz osób upoważnionych do prowadzenia danej sprawy. Odpowiedzialny krajowy oraz ewentualnie przełożony Domu Zakonnego Instytutu Chemin Neuf, powinien rozważyć, czy dokumentacja ta stanowi podstawę – biorąc pod uwagę znamiona przestępstwa – do złożenia odrębnego zawiadomienia do właściwych organów państwowych zgodnie z prawem polskim, z zastrzeżeniem, że treścią dokumentacji nie mogą być wiadomości objęte tajemnicą spowiedzi (analogicznie należy traktować wiedzę uzyskaną w ramach kierownictwa duchowego, gdyby ono łączyło się ze spowiedzią).
8. Wstępne dochodzenie kanoniczne jednoznacznie odróżnia się od postępowania prowadzonego według prawa polskiego. W przypadku, gdy toczy się postępowanie prowadzone przez organy państwowe, wstępne dochodzenie kanoniczne winno być prowadzone w zakresie, w jakim to będzie możliwe z uwagi na ograniczenia prawne, wynikające z postępowania przed organami państwowymi.
9. Odpowiedzialność karną za tego rodzaju przestępstwa ponosi sprawca, jako osoba fizyczna oraz te osoby, które mogły się świadomie przyczynić do zaistnienia lub trwania takiej sytuacji. Szczegółowe przepisy odnoszące się do powyższych spraw zostały nakreślone w Wytycznych i Aneksach Konferencji Episkopatu Polski.
10. W przypadku członka Wspólnoty, który jest również duchownym Pasterz Wspólnoty przekazuje do Kongregacji Doktryny Wiary dokumentację zawierającą streszczenie faktów, opis środków zapobiegawczych i swoje zalecenia na przyszłość.

* * *

IV. Delegat Wspólnoty ds. ochrony dzieci i młodzieży

1. Odpowiedzialny krajowy powoła Delegata Wspólnoty Chemin Neuf ds. ochrony dzieci i młodzieży (dalej również „**Delegat**”). Zadaniem Delegata jest przyjmowanie zgłoszeń w sprawach naruszeń dotyczących małoletnich poniżej lat 15, jakie nastąpiły w odniesieniu do członków Wspólnoty, w szczególności członków Instytutu Zakonnego Chemin Neuf.
2. Wspólnota poda na stronie internetowej www.chemin-neuf.pl adres e-mail osoby pełniącej funkcję Delegata, pod którym Delegat pełni dyżur. Delegat sprawuje swój dyżur w sposób stały i pozostaje w bieżącym kontakcie z odpowiedzialnym krajowym CCN.

* * *

Delegat Wspólnoty Chemin Neuf ds. ochrony dzieci i młodzieży

delegat.wspolnota@chemin-neuf.pl

ZAŁĄCZNIK nr 1

Przepisy prawa polskiego

1. W polskim prawie karnym określono granicę wieku 15 lat, poniżej której – w przypadku jakichkolwiek czynności o charakterze seksualnym – mamy do czynienia z wykorzystaniem seksualnym (art. 200 kk). W takiej sytuacji nie ma znaczenia zgoda wyrażona przez poszkodowanego, a wszelkie tego typu czynności są zabronione oraz ścigane z urzędu.
2. W świetle prawa polskiego osoba małoletnia powyżej 15 roku życia może swobodnie decydować o kontaktach seksualnych, jednakże może dochodzić do zmuszania jej do nich lub też do innych czynności o charakterze seksualnym, także przy nadużyciu stosunku zależności formalnej lub duszpasterskiej, co według prawa jest przestępstwem zgodnie z art. 199 kk. Przypadek taki ma miejsce w sytuacji wykorzystywania wszelkich zależności bądź krytycznej sytuacji pokrzywdzonego (pomiędzy dorosłym a małoletnim, ale też pomiędzy dorosłymi) w relacjach: wychowawca– wychowanek, pracodawca– pracownik, przełożony– podwładny, duchowny– penitent. (c) Kodeks karny w art. 240 § 1 stanowi: „[kto], mając wiarygodną wiadomość o karalnym przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu czynu zabronionego określonego w [...] art. 197 § 3 lub 4, art. 198, art. 200 [...] lub przestępstwa o charakterze terrorystycznym, nie zawiadamia niezwłocznie organu powołanego do ścigania przestępstw, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”. Czynny określone w cytowanym art. 200 są m.in. następujące: obcowanie płciowe z małoletnim poniżej lat 15 oraz tzw. inne czynności seksualne, prezentowanie małoletnim treści pornograficznych, prezentowanie wykonywania w obecności małoletniego czynności seksualnej, reklama działalności polegającej na rozpowszechnianiu treści pornograficznych w sposób umożliwiający małoletniemu poniżej lat 15 zapoznanie się z nią.
3. Czynny zabronione, które bezwzględnie należy zgłosić polskim organom ścigania, są zatem następujące: zgwałcenie osoby poniżej lat 15 (art. 197 § 3 ust. 2 kk), wykorzystanie seksualne osoby upośledzonej umysłowo (art. 198 kk), obcowanie seksualne z osobą małoletnią poniżej lat 15 (art. 200 § 1 kk), udostępnianie treści pornograficznych małoletniemu poniżej lat 15 (art. 200 § 3–5 kk), nawiązywanie przy pomocy sieci teleinformatycznych kontaktu z małoletnim poniżej lat 15 w celu wykorzystania seksualnego (art. 200a kk).
4. Ponadto do karalnych przestępstw seksualnych z małoletnimi, które nie są objęte obowiązkiem zawiadomienia z art. 240 kk, należą: nadużycie stosunku zależności lub zaufania wobec małoletniego albo w zamian za udzielenie lub obietnicę korzyści majątkowej lub osobistej wobec małoletniego w celu wykorzystania seksualnego (art. 199 kk), wytwarzanie, rozpowszechnianie i posiadanie treści pornograficznych z udziałem małoletniego poniżej lat 15 (art. 202 § 3–4c kk).

5. Obowiązek zgłaszania z art. 240 kk dotyczy „wiarygodnych informacji”, czyli takich, które u każdego człowieka rozsądnie oceniającego fakty powinny wywołać podejrzenie co do zaistnienia przestępstwa (liczy się tu uzasadnione przekonanie o prawdziwości informacji, jednak osoba, na której ciąży obowiązek zgłoszenia, nie ma uprawnienia do badania prawdziwości powziętej informacji). W tym celu należy przestrzegać kilku niżej wyliczonych zasad. W przypadku oskarżeń przeciwko osobom duchownym podejmowane jest równoczesne dochodzenie wstępne zgodne z Wytycznymi KEP. W przypadku, gdy osoba duchowna jest naocznym świadkiem przestępstwa, wówczas jej relacja złożona na piśmie (nawet jako krótka notatka) jest poświadczeniem faktu i w oparciu o nią podejmuje się działania angażujące organy ścigania. Gdy osoba duchowna uzyska informację o popełnieniu przestępstwa od ofiary lub osoby trzeciej, będącej świadkiem zdarzenia, uwiarygodnienie tego faktu następuje przez sporządzenie notatki z rozmowy, która, jeśli to możliwe, winna ona być potwierdzona własnoręcznym podpisem przez osobę informującą, ale nie należy tego wymagać od dzieci. Należy również poinformować daną osobę o prawnym obowiązku zgłaszania takich przypadków organom ścigania oraz ustalić, kto i w jakiej formie tego dokona.
6. Sekret powierzony podczas spowiedzi jest objęty absolutną tajemnicą i nie może być złamany (ujawnienie tajemnicy spowiedzi pociąga konsekwencje przewidziane przez prawo kanoniczne).
7. W tradycji i nauczaniu Kościoła dyskrekcji podlega również kierownictwo duchowe, ale należy pamiętać, że w polskim prawie karnym nie jest ono chronione.
8. Podczas gromadzenia i przechowywania danych, poza obowiązkiem rzetelności i dyskrekcji, konieczne jest uwzględnienie aktualnych norm prawnych. Po wejściu w życie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych (RODO) należy pamiętać o uwzględnieniu przepisów wewnętrzkościelnych dotyczących ochrony danych osobowych zawartych w Dekrecie ogólnym w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim wydanym przez Konferencję Episkopatu Polski w dniu 13 marca 2018 r.
9. Według polskiego prawa (art. 39 kk) do środków ochrony małoletnich zalicza się m.in. następujące środki karne: zakaz prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub z opieką nad nimi, obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, zakaz kontaktowania się z określonymi osobami, zakaz opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu.
10. Wszystkie osoby zaangażowane w działalność animowaną przez Wspólnotę Chemin Neuf na terenie Polski muszą mieć świadomość prawnego obowiązku zgłaszania odpowiednim organom państwowym przestępstw przeciwko małoletnim. Ponadto obowiązek zgłoszenia dotyczy również powiadomienia biskupa warszawsko – praskiego lub biskupa miejsca zdarzenia lub jego delegata ds. ochrony dzieci i młodzieży. Obowiązek zgłoszenia tak wobec organów państwowych, jak i kościelnych należy

realizować za pośrednictwem pełnomocnika wskazanego przez odpowiedzialnego krajowego wspólnoty (Delegata ds. ochrony dzieci i młodzieży). Należy wówczas podjąć działania zgodne z obowiązującymi procedurami.

* * *

Załącznik nr 2

Przepisy prawa kanonicznego

1. Prawo kościelne do najcięższych przestępstw dokonywanych na tle seksualnym zalicza wykroczenie przeciw szóstemu przykazaniu Dekalogu, popełnione przez duchownego z osobą poniżej 18 roku życia albo dorosłą, która trwale jest niezdolna do posługiwania się rozumem, tj. jakikolwiek czyn zewnętrzny mający znamiona grzechu ciężkiego w dziedzinie seksualności (art. 6 Norm *De gravioribus delictis*). Tradycja Kościoła zawsze uważała, że szóste przykazanie obejmuje całość ludzkiej płciowości (KKK 2336), a więc przestępstwem jest nie tylko pełen stosunek seksualny (w jakiegokolwiek formie), ale też: dotykanie intymnych części ciała, zmysłowy pocałunek w usta, masturbacja, doprowadzenie do czynności seksualnej małoletniego z inną osobą, której duchowny miałby się przyglądać, demonstrowanie małoletniemu czynności seksualnych dokonywanych przez osoby trzecie lub nagrań pornograficznych, obnażanie się, prowokowanie lub namawianie do grzechu nieczystego, także przy pomocy e-maila lub SMS-a, fotografowanie lub filmowanie małoletnich w celach pornograficznych, a nawet prowadzenie rozmów na tematy seksualne w sposób erotyzujący. Do przestępstwa nie jest więc konieczny kontakt fizyczny, ale wystarczy czyn dokonany przez telefon czy Internet.
2. Każde działanie sprawcy, niezależnie od czasu trwania, w celu wykorzystania małoletniego dla uzyskania satysfakcji seksualnej już samo w sobie jest przestępstwem; nabywanie, przechowywanie albo upowszechnianie obrazów pornograficznych, przedstawiających małoletnich poniżej 14 roku życia, przez duchownego (art. 6 Norm *De gravioribus delictis*); chodzi tu o nabywanie i przechowywanie w jakiegokolwiek sposób i za pomocą jakiegokolwiek urządzenia oraz o wszelkie czynności o charakterze seksualnym: bezpośrednim lub pośrednim, dokonywane z małoletnimi, o których mowa w polskim prawie karnym, w tym także gromadzenie i przechowywanie pornografii dziecięcej.
3. W prawie kościelnym granica swobody osoby w podejmowaniu zachowań seksualnych została jednak wyznaczona na 18 lat (inaczej niż w polskim prawie karnym). W przypadkach, gdy ofiarami są osoby, które ukończyły 18 rok życia, ale pozostają trwale niezdolne do posługiwania się rozumem, stosuje się te same przepisy, które odnoszą się do osób małoletnich.
4. Kolejnym przestępstwem dokonywanym na tle seksualnym jest nakłanianie penitenta do grzechu przeciwko szóstemu przykazaniu (kan. 1387 KPK; art. 4 Norm *De gravioribus delictis*). Ze szczególną powagą i surowością traktowane są te przypadki, w których kapłan użył sakramentu pokuty lub wykorzystał inną zależność penitenta, np. w kierownictwie duchowym, do wytypowania ofiary oraz jako pretekst do pierwszego kontaktu, kontynuowanego poza formułą sakramentu pokuty, podczas

którego dochodziłoby do jakichkolwiek czynności o charakterze seksualnym, o których mowa w prawie.

5. Kan. 1395 Kodeksu Prawa Kanonicznego przewiduje sankcje karne dla duchownych także za inne czyny popełnione w sferze seksualności, niepodlegające specjalnym regulacjom.
6. Przedawnienie według prawa kościelnego następuje po 20 latach od popełnienia przestępstwa, a gdy mamy do czynienia z grzechem przeciwko osobie małoletniej, przedawnienie zaczyna liczyć się od dnia, w którym nieletni skończył 18 lat (a więc następuje w dniu, gdy kończy ona 38 lat). W niektórych przypadkach, rozpatrywanych indywidualnie, Kongregacja Nauki Wiary może zdecydować o niezastosowaniu reguły o przedawnieniu i rozpatrywać je nawet po tym terminie (art. 7 Norm *De gravioribus delictis*).

* * *

Załącznik nr 3

Oświadczenie o zapoznaniu się z Zasadami postępowania

miejsowość i data

imię i nazwisko

Oświadczenie

Ja niżej podpisany (-a) oświadczam, że:

- nie zostałem skazany (-a) za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności ani nie toczy się wobec mnie postępowanie dotyczące takich przestępstw,
- zapoznałem/zapoznałam się z treścią „Zasad postępowania w sprawie ochrony dzieci i młodzieży w praktyce działania Wspólnoty Chemin Neuf” oraz zobowiązuję się ich przestrzegać.

Oświadczenie składam w związku z podjęciem zaangażowania w działalność duszpasterską Wspólnoty Chemin Neuf i upoważniam Wspólnotę do jego wykorzystania na potrzeby Wspólnoty.

czytelny podpis